

KVALITETSDEKLARATION

Miljöräkenskaper – Miljömotiverade subventioner

Ämnesområde
Miljö

Statistikområde
Miljöräkenskaper

Produktkod
MI1301

Referenstid
2000 – 2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	4
1.2.1 Objekt och population.....	4
1.2.2 Variabler.....	4
1.2.3 Statistiska mått.....	5
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	5
1.2.5 Referenstider.....	6
2 Tillförlitlighet.....	6
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2 Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1 Urval.....	7
2.2.2 Ramtäckning.....	7
2.2.3 Mätning.....	8
2.2.4 Bortfall.....	8
2.2.5 Bearbetning.....	8
2.2.6 Modellantaganden.....	9
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	9
3 Aktualitet och punktlighet.....	9
3.1 Framställningstid.....	9
3.2 Frekvens.....	9
3.3 Punktlighet.....	9
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	9
4.1 Tillgång till statistiken.....	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	10
4.3 Presentation.....	10
4.4 Dokumentation.....	10
5 Jämförbarhet och sam användbarhet.....	10
5.1 Jämförbarhet över tid.....	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt.....	10
5.4 Numerisk överensstämmelse.....	10
Allmänna uppgifter	11
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik.....	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	11
C Bevarande och gallring.....	11
D Uppgiftsskyldighet.....	11
E EU-reglering och internationell rapportering.....	11
F Historik.....	11
G Kontaktuppgifter.....	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken är baserad på statens utgifter i form av ekonomistyrningsverkets (ESV) uppföljning av statsbudgeten. Statistik om miljömotiverade subventioner publiceras cirka 5 månader efter årets utgång och en tidsserie finns tillbaka till 2000.

Statistiken svarar väl på användares behov av uppgifter om miljömotiverade subventioner som miljöekonomiskt styrmedel, de miljömotiverades andel av BNP och typ av miljöområde som subventionerna hanterar.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Ett syfte med miljöräkenskaper är att de ska användas som beslutsunderlag för ekonomisk politik och miljöpolitik, men det är även ett system som är uppbyggt för att vara ett stöd i den nationella uppföljningen av både internationella och nationella miljömål.

Statistiken om miljömotiverade subventioner ska ge överblick över dem som miljöekonomiskt styrmedel. Statistiken kan delvis jämföras internationellt då Eurostat har påbörjat en datainsamling för länder inom EU, EFTA och ansökarländer. Statistiken är definierad enligt EU (se Allmänna uppgifter avsnitt E) och rapporteras årligen.

1.1.2 Statistik användares informationsbehov

Miljöräkenskaperna tas fram efter ett regeringsbeslut år 1993. Miljöräkenskaperna omfattar flera områden, såsom miljöekonomiska styrmedel, utsläpp till luft och klimat och materialflöden bland andra områden. Områdena är utpekade i FN:s statistiska standard för miljöräkenskaperna¹

En undersökning om vilka användningsområden och användare som hittills funnits för miljöräkenskapernas statistik gjordes i rapporten SCB 2015.² Där konstateras att offentliga utredningar, miljö-, finans- och näringsdepartementen, och myndigheter som Naturvårdsverket och Konjunkturinstitutet men även regioner, andra organisationer och forskare är vanliga användare av statistiken.

För statistiken om miljömotiverade subventioner är vanliga användare; media, samhällsekonomiska utredningar, internationella organisationer som OECD, UNEP och Eurostat.

Indikatorer från statistiken över miljömotiverade subventioner används idag bland annat för att följa generatonsmålet³. Ett behov av statistiken är att kunna

¹ <https://seca.un.org/content/seca-central-framework>

² https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/ge.33/2015/mtg2/S2_backgrund_papper_SE.pdf

³ <https://www.sverigemiljomal.se/miljomalen/generationsmalet/miljomotiverade-subventioner/>

räkna de miljömotiverade subventionernas andel av BNP. Detta kan formas som en indikator som sedan kan jämföras mellan länder om hänsyn tas till de olika ländernas bidragssystem. Ytterligare behov kan vara att se över tid hur olika områden inom miljömotiverade subventioner introduceras och sedan avvecklas mellan 2000 fram till det senaste årtalet.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken sammanställs från poster i det årliga utfallet av statsbudgeten. Det är alltså ingen traditionell datainsamling via enkät. Målpopulationen är de subventioner som staten betalar ut som investering eller för konsumtion som definierats av Nationalräkenskaperna enligt ESA 2010 samt de av dessa subventioner som definierats som miljömotiverade enligt Eurostats manual om miljömotiverade transfereringar.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen är alla inhemska institutionella enheter. Institutionella enheter kan vara icke-finansiella företag, finansiella företag, offentliga myndigheter, hushållens icke-vinstdrivna organisationer (HIO) och hushåll.

Miljömotiverade subventioner består av vad som inom nationalräkenskaperna klassificeras som subventioner samt även övriga löpande transfereringar och kapitaltransfereringar (s.k. investeringssubventioner). Även en mindre del sociala förmåner ingår i miljöräkenskapernas definition av en subvention.

Intressepopulationen stämmer väl överens med målpopulationen.

Målobjektet är statens utbetalningar av löpande och kapitaltransfereringar. Skillnaden mellan målobjekt och observationsobjekt har inte uppskattats men bedöms vara liten eller obefintlig eftersom statens utbetalningar är väl kända och ingår i sin helhet i den sammanställning om statens ekonomi som ESV levererar till SCB. En skillnad kan vara att utbetalningarna kan vara svåra att härleda till rätt år när betalning görs efter utgången år, detta beskrivs mer under 2.2.3 Mätning. En ytterligare osäkerhet i data mellan intressepopulation och målpopulation är att vissa anslag och utbetalningar som klassificerats som subvention eller investeringsbidrag kan innehålla en miljödel som inte identifierats.

1.2.2 Variabler

Miljömotiverade subventioner per kategori (miljöområde):

Naturrensursrelaterade subventioner:
>Biologisk mångfald
>Miljöforskning
>Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel med mera
>Stöd för havsmiljö
>Stöd för hållbara städer
>Bidrag om kemikalier

>Bidrag till miljömärkning av produkter
>Fiskevård
>Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket
>Övrigt
Energirelaterade subventioner:
>Energiforskning
>Stöd för effektivare energianvändning och energiteknik
>Stöd för kärnsäkerhet
>Stöd för småskalig elproduktion
>Stöd för förnyelsebar energi
Utsläppsreducerade subventioner
>Klimatinsatser
Transportrelaterade subventioner
>Transportrelaterad forskning
>Trängselskatt i Stockholm och Göteborg
>Miljöbilspremie
Miljörelaterat bistånd och internationellt samarbete
>Miljöbistånd
>Internationellt samarbete
Mottagare
Företag
Resten av världen
Övriga

Intresse-, mål- och observationsvariabler bedöms vara densamma med enbart mycket små skillnader vad gäller miljödelar i olika anslag och förhåller sig till varandra under samma förutsättningar som beskrivs under ovanstående 1.2.1 Objekt och population.

1.2.3 Statistiska mått

Antal miljoner SEK. Summor av miljömotiverade subventioner per miljöområde samt andel av BNP.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på följande grupper: Totalt för Sverige, per miljöområde samt tre grupper av mottagare: företag, resten av världen och övriga.

De bakomliggande variablerna för att skapa miljöområden är de olika anslagen.

Naturresursrelaterade subventioner innehåller anslag som går till skyddad natur och kalkning, sanering och återställning av förorenade områden, stöd för havsmiljö och hållbara städer för att nämna några få. Miljöområde Energi innehåller till exempel anslag för energiforskning och stöd till förnyelsebar energi. Miljöområde utsläppsreducering innehåller klimatinsatser och transport innehåller anslag för forskning och subventioner kring trängselskatten.

För att hänföra subventionerna till mottagare används ESVs variabler kring Lämnade bidrag som ger vägledning var subventionerna lämnas.

1.2.5 Referenstider

Årsvis. Data gäller 2023 avseende totalt för Sveriges ekonomi. I tidsserier redovisas data från 2000.

Se även punkt 2.2.3 om mätning och periodisering.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Nationalräkenskaperna baseras på ett stort antal primärstatistikkällor och tillförlitligheten beror till stor del på kvalitén i de olika källorna. Något samlat mått på tillförlitligheten är inte möjligt att åstadkomma på grund av den stora mängden källor och de modellkompletteringar och den avstämning som görs.

Statens budget är noggrant reglerad och följs upp av nationellt uppsatta processer. Därmed anses tillförlitligheten stor i statistiken.

För miljömotiverade subventioner insamlas statistiken från flertalet källor:

Miljömotiverade subventioner består av vad som inom nationalräkenskaperna klassificeras som subventioner samt även övriga löpande transfereringar och kapitaltransfereringar (s.k. investeringssubventioner). Även en mindre del sociala förmåner ingår i miljöräkenskapernas definition av en subvention.

För att hitta en miljömotiverad subvention måste man finna motivet till subventionen. Miljöräkenskaperna har främst utnyttjat olika års budgetpropositioner (BP) som källa till motivet, eftersom data kommer från ESV:s beräkningar av statsbudgetens utfall där transaktionerna spåras till de statsanslag som de kommer från. Även föregående års underlag för miljömotiverade subventioner används för att ta fram de miljömotiverade subventionerna. För anslag där endast en del är miljömotiverade subventioner beräknas och används andelar. I detta syfte används grunddata från SIDA och Jordbruksverket som underlag. Övriga andelar som används är fasta.

2.2 Osäkerhetskällor

Materialet sammanställs av flertalet olika källor. Respektive datakälla genomgår kvalitetsgranskningar innan miljöräkenskaperna fortsätter bearbetning. Revideringsbehov av statistiken kan finnas om underliggande datakällor ändras. För att ge en samlad bild av osäkerheten bör kvalitetsdeklarationer för följande statistik beaktas Nationalräkenskaperna, Offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier samt Jordbruksverkets utfall av "Ekonomisk Kalkyl för

Jordbruket”, eller som den heter på engelska Economic Accounts for Agriculture (EAA)”.

Säkerheten i statistiken bedöms vara väldigt god då dessa är hämtade direkt från statsbudgeten via ESV. Här kan finnas mindre osäkerheter om att pengarna periodiseras till korrekt år. Dessa osäkerheter bedöms dock som små.

När sedan några av dessa subventioner ska preciseras behöver ny statistik användas som underlag till fördelningen.

För beräkning av andelar för miljöersättningar inom jordbruket används data levererat av Jordbruksverket av olika jordbruksstöd från undersökningen Ekonomisk kalkyl för jordbruket (EEA).

EAA:s intäkts sida bygger på makrostatistik såsom produktions-, pris- och stödstatistik som i huvudsak bedöms ha god tillförlitlighet.

För beräkning av andelar för miljöbistånd används data som SIDA levererar. Dessa data kommer ifrån SIDA:s budgetarbete och är inte en undersökning.

Risken för osäkerhetskälla är därför främst hänvisad till att vissa anslag kan innehålla miljökomponenter som inte går att identifiera med nuvarande metod att gå igenom statsbudgetens proposition. Det finns ingen kvantitativ metod att visa på denna undertäckning.

2.2.1 Urval

Inget urval dras, samtliga objekt ingår i statistiken, vilket innebär att ingen cut-off finns för de statliga anslagen. Se även modellantaganden under rubrik 2.2.6. Statistiken omfattar statsbudgeten och det är alla statliga myndigheter som rapporterar in utfallet.

Det urval som sker är att miljöräkenskaperna väljer ut en delgrupp av samtliga subventioner som betalas ut för konsumtion eller investeringar i Sverige och utomlands som uppfyller villkoren i att riktas till att minimera eller förändra beteende kring miljöskadliga aktiviteter och naturresurshantering.

2.2.2 Ramtäckning

Miljömotiverade subventioner är en del av de totala subventionerna som finns i Sverige. Varje år utreds nyttillkomna subventioner för att se om de uppfyller Eurostats definition av en miljömotiverad subvention.

Vad en miljömotiverad subvention är kan ses från olika perspektiv, t.ex. följs definitionen som används inom nationalräkenskaperna (ESA 2010) för konsumtion och för investeringar. Det innebär att det som finns namngivet juridiskt som en subvention inte behöver vara det enligt räkenskapsdefinitionen. Inga indirekta subventioner inkluderas t.ex. skatteavdrag.

Detsamma gäller vad som är miljömotivering eller inte, detta finns definierat i Eurostats manual för beräkning av miljömotiverade transfereringar, kallad *Environmental subsidies and similar transfers – Guidelines*. Där görs t ex en

bedömning om transfereringens underliggande syfte och teknisk applikation av aktiviteten.

Det finns subventioner som kan utbetalas men som inte identifieras. Det rör t.ex. om länsstyrelser eller kommuner har egna program som inte är mätbara utifrån statsbudgetens utfall.

Vad gäller den ramtäckning som används, dvs statens budget – täcker samtliga inkomster och utgifter som avräknats mot statsbudgetens anslag och inkomsttitlar i Statsredovisningssystemet. För mer information om ramtäckningen hänvisas till dokumentationen hos ESV:

[Kvalitetsdeklaration OE0801 2021 \(esv.se\)](https://www.esv.se/Kvalitetsdeklaration-OE0801-2021)

2.2.3 Mätning

Grunddata från ESV gällande utfall av statsbudgeten används för att ta fram miljömotiverade subventioner. ESV samlar in finansiell information via ett system – Hermes. Det är ett gemensamt informationssystem för Regeringskansliet och myndigheterna i den statliga redovisningsorganisationen. Statsbudgeten kan ses som ett kontosystem för statens budgetutgifter och inkomster.

Det totala utfallet per budgetår är det av ESV fastställda slutliga utfallet i Utfall på statens budget. Verkets underlag för årsredovisning för staten inklusive utfall statens budget granskas av Riksrevisionen. ESV beskriver i sin kvalitetsdeklaration att ” Varje myndighet är skyldig att avräkna utfall mot statens budget. Denna utfallsredovisning inkommer till ESV varje månad och efter räkenskapsårets utgång. ESV kvalitetssäkrar utfallet månadsvis”.

Konsekvenser för statistikens tillförlitlighet bedöms därmed vara god.

2.2.4 Bortfall

Ej aktuellt, samtliga subventioner undersöks och är inkluderade i statistiken. Partiellt bortfall är ej aktuellt. Se ovan i 2.2.3.

2.2.5 Bearbetning

Miljöräkenskaperna väljer ut en delgrupp av samtliga subventioner som betalas ut för konsumtion eller investeringar i Sverige och utomlands som uppfyller villkoren att vara en miljömotiverad subvention enligt Eurostats manual⁴.

För de totala miljömotiverade subventionerna görs mycket få bearbetningar utifrån indata från ESV, Jordbruksverket och SIDA. Indata från ESV – Utfall av statens budget är publicerad som officiell statistik, liksom indata från Jordbruksverket om de jordbruksekonomiska räkenskaperna. Från SIDA skickas specifika data från deras ekonomiska system som går att verifiera via deras årliga ekonomiska rapporter.

I övrigt rör det sig om uttag, summering och andelsberäkning av vissa utbetalningar. Risker för brister vid bearbetningen är därför främst hänvisad till att vissa anslag kan innehålla miljökomponenter som inte går att

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6923655/KS-GQ-15-005-EN-N.pdf/e3be619b-bb19-4486-ab23-132a83f6ff24>

identifiera med nuvarande metod att gå igenom statsbudgetens proposition. En bedömning av statistikens tillförlitlighet med avseende på brister under bearbetning anses vara hög då bearbetningen av ESVs grundstatistik är begränsad.

2.2.6 Modellantaganden

Det finns två mindre modellantaganden i statistiken. Den ena gäller bidrag från EU:s budget, den andra över biståndssubventioner. Det kan även finnas modellantaganden i Jordbruksverkets källa som finns angivna i punkten 2.2 ovan.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Redan några månader efter avslutat år finns utfallet av statsbudgeten sammanställt och anses i den miljömotiverade statistiken som slutlig. Dock kan det förekomma att justeringar sker i statsbudgeten från ett år till ett annat.

Skillnad mellan preliminär och definitiv statistik är vanligen mycket liten och genomförda revideringar kan både öka och minska de miljömotiverade subventionernas totaler.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken bearbetas under våren och publiceras vanligen i maj, dvs cirka 5 månaders skillnad mellan referenstidens slut och då första statistiken publiceras.

3.2 Frekvens

Årligen, en gång per år.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan för serien Sveriges officiella statistik. Statistiken för 2023 publicerades vid den planerade tidpunkten.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistik över miljömotiverade subventioner presenteras på SCB:s webbplats, www.scb.se, under produkten MI1301 Miljöräkenskaper. I samband med offentliggörandet publiceras också en statistiknyhet. Statistiken finns endast i Excel på webbplatsen, den är inte tillgänglig i statistikdatabasen.

Data publiceras även i Miljöräkenskapsrapportserien, externa publikationer, miljöräkenskapernas analysverktyg på webben samt i OECD:s databas över ekonomiska styrmedel. Statistiken rapporteras även till Eurostat som i sin tur ska lägga ut statistiken för länder inom EU och vissa samarbetsländer i Eurostats databas på internet <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> under rubriken Environment.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Viss möjlighet finns att dela upp subventioner i specifika utgiftsposter. Sådan specialbearbetning kan göras inom SCB:s uppdragsverksamhet.

4.3 Presentation

Statistiken på hemsidan och i Statistikdatabasen visas i tabeller och diagram. I mån av tid skrivs även webbartiklar om statistiken som publiceras på SCB:s hemsida.

4.4 Dokumentation

En utförligare redovisning statistikens framtagning föreligger i SCBDOK. Dessutom dokumenteras produktionen internt på SCB i arbetsrutinbeskrivningar.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Tidsserierna enligt ESA 2010 går för tillfället tillbaka till 2000, samma definition gäller för hela tidsperioden och jämförbarheten är därför god. Däremot skapas nya subventioner löpande och gamla tas bort, vilket gör att samtliga transfereringar inte har data för hela tidsperioden. Statistiken redovisas på årsbasis, någon säsongrensning är därför ej aktuell.

Vid framställandet av år 2023 så har revideringar av subventioner för miljöförbättrande åtgärder i jordbruket genomförts. Subventionerna har reviderats upp med ca två miljarder kr åren 2015–2017. Anledningen var ett upptäckt beräkningsfel på miljöräkenskaperna.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Ej relevant inom Sverige. Internationellt kan olika metoder användas för att sammanställa statens miljömotiverade subventioner, det kan även gälla särskilda bestämmelser i länder som är decentraliserade, federationer. Dock ska all miljömotiverad subventionsstatistik som rapporteras till Eurostat vara beräknade enligt ESA 2010 och Eurostats manual och därför är jämförbarheten bra.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

NR görs i enlighet med det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet, ESA 2010, vilket är ett internationellt jämförbart räkenskapssystem av en total ekonomi och av dess samband med andra totala ekonomier. ESA 2010 har utarbetats under gemensamt ansvar av FN, IMF, EU, OECD och Världsbanken. Data från miljöräkenskaperna är direkt jämförbara med nationalräkenskaperna då det är ett satellitsystem med tillhörande principer och definitioner. Därigenom kan man jämföra fysisk statistik med ekonomisk statistik.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inga brister har noterats vad gäller den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

För statistiken om miljömotiverade subventioner är sekretessproblem inte vanligt förekommande.

C Bevarande och gallring

Bevarandestatus under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Statistiken samlas inte in från uppgiftslämnare.

E EU-reglering och internationell rapportering

Årlig rapportering till Eurostat görs i december varje år och det är frivilligt att rapportera.⁵

F Historik

Statistiska centralbyrån (SCB) fick 1992 i uppdrag av regeringen att utveckla fysiska miljöräkenskaper, som följd av den svenska miljöräkenskapsutredningen (Räkna med miljön, SOU 1991:37). Ett syfte med att utveckla miljöräkenskaper var att förbättra beslutsunderlaget för ekonomisk politik och miljöpolitik. Intresset för miljöräkenskaper har i ett internationellt perspektiv vuxit kraftigt de senaste åren och ges hög prioritet i EU:s miljöprogram. EU-arbetet harmoniseras genom medlemsländernas bidrag till EUROSTATs databaser och forsknings-grupper. Det internationella arbetet samordnas genom en av FN:s citygrupper, den s.k. Londongruppen, vilken har möte årligen.

SCB:s arbete med fysiska och miljöekonomiska aspekter av miljöräkenskaper påbörjades 1993. Sedan 2001 har statistiken dels redovisats i Statistikdatabasen, dels i rapporter som Miljöräkenskapsserien och i form av diagram på hemsidan. Se www.scb.se/mi1301.

Miljöräkenskaperna är ett satellitsystem till nationalräkenskaperna. Det innebär att samma principer, definitioner och avgränsningar sker.

⁵ För mer information se EU-förordningen Nr 691/2011 europeiska miljöräkenskaper.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska Centralbyrån
Kontaktinformation	Miljöräkenskaper
E-post	miljorakenskaper@scb.se
Telefon	010- 479 40 00